

Нова грань її таланту - витинанки

Є серед наших земляків людина, яка не перестає дивувати багатогранністю свого таланту. Знаємо її як авторку чудернацьких характерних героїнь з пап'є-маше, автентичних ляльок-мотанок, фігурок і картин з солоного тіста. Як художницю й педагога, котрий володіє різними техніками живопису, та охоче навчає цього дівчату. Мисткиню, яка постійно вдосконалює і розвиває свою майстерність, бо завжди прагне чогось "нового, красивого й цікавого". І не буде високою патетикою стверджувати, що в її серці живе Україна. Бо це - чистісінька правда. Хоча б з огляду на те, скільки зусиль вона докладає задля відродження національного мистецтва, з якою любов'ю ставиться до української мови, пісні й казки. Роботи народної умілиці зі Здовбиці, керівника гуртка декоративно-прикладного мистецтва тамтешнього сільського будинку культури, Сніжани Вікторівни Король добре відомі не тільки на Рівненщині. Не так давно майстриня успішно освоїла ще один вид декоративного мистецтва - витинанки. У пишній квітці її таланту розвилась ще одна пелюстка, розкрилась нова грань.

ЩО Ж ЗА ДИВИНА ТАКА ЦІ ВИТИНАНКИ?

Зазираючи до енциклопедії, дізнаємось, що витинанка - це вид українського народного декоративного мистецтва, назва якого походить від слова "витинати", тобто "вирізати". Це орнаментальні прикраси житла, ажурно або силуетно витяті ножицями, або вирізані з білого чи кольорового паперу ножем.

Перші витинанки з'явилися в VII-XII ст. у Китаї, на батьківщині паперу. Напередодні свята весни китайські жінки наклеювали на вікна традиційні паперові узори, сюжети у вигляді драконів, квітів, різних символів. Витинанки в Західній Європі нагадували графічні зображення. Це були апплікації на одному, цілому, аркуші паперу.

В Україні спочатку робили витинанки зі шкіри, тканини. А перші паперові з'явилися у XVII-XVIII ст., це були підкладки для печаток, так звані "кустодії". З середини XIX ст., коли папір здешевшав і став більш-менш доступним широким верствам населення, витинанки увійшли в побут українців як декоративні

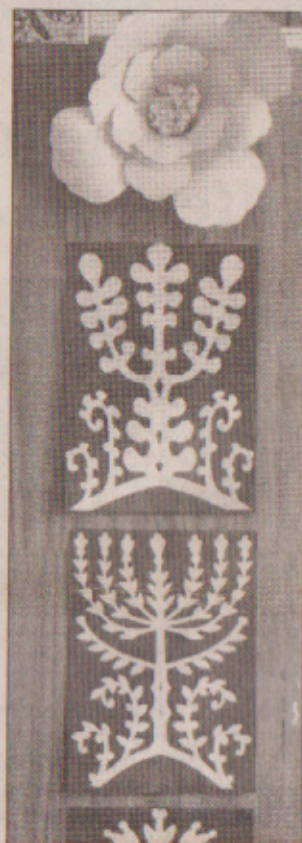
ці виготовляли особливі витинанки: у вигляді сніжинок-зірочок, хреста, барвінку чи постатей ангелів. Витинанка-хрест слугувала оберегом, її чіпляли на сволок, де висіла дитяча колиска. Можна було побачити в хатах і витинанки із зображенням "дерева життя" - символу родини, роду.

- Саме витинанками наші прабабці й бабусі оздоблювали божники, полиці буфетів і тумбочок, чіпляли на вікна своїх осель замість фіранок. Пригадую, як довелося мені свого часу побувати на Березнівщині у весільному наметі, всуціль прибраному легкими ажурними витинанками, - розповідає Сніжана Вікторівна.

За словами умілиці, існує ціла класифікація витинанок. Наприклад, за кольором вирізняють витинанки одно- і багатокольорові, за технологічними особливостями - ажурні, силуетні, одинарні й складні. Для їх виготовлення застосовують витинання ножицями, вирізування спеціальним ножем, схожим на скальпель (бо кінчик його заточений під гострим кутом),

Сніжана КОРОЛЬ

І хочеться швидше вже узятися за втілення свого задуму. Звідки черпаю натхнення? Зі світу, який нас оточує, з надзвичайно красивої природи рідного краю, з казок, пісень та мрій, - ділиться Сніжана Вікторівна.

Так, результатом мандрів ріднокраєм стали тематичні добірки її авторських витинанок "Болото" й "Болото затягло". А дізнавшись, що в Національному природному парку "Дермансько-Острозький" маємо особливу папороть, яка дійсно цвіте, Сніжана Вікторівна надихнулася на створення ще одного циклу творчих робіт - "Папороть".

- Не зробити це було неможливо, - запевняє.

На думку умілиці, техніку виконання витинанок можна пізнати тільки в ході роботи над ними. Бо на практиці найліпше бачиш, як і що. А "коли вникнеш, то воно вже йде саме по собі, тоді ти і якісь нові форми знаходиш, і щось по-іншому про-

прикраса для житла. Орнаменти традиційних витинанок були здебільшого геометричними та рослинними, утім, траплялися й зображення фігурок людей, тварин тощо. Папір при витинанні складали вдвоє, вчетверо, увосьмеро, що давало змогу створювати сталі структури, композиції. До свят україн-

пробіринками з ріжучим фігурним краєм, відщипування шматочків паперу пальцями й ін. Основним матеріалом для витинанок, звісно ж, є папір.

Зараз мистецтво художнього витинання знову стає популярним. Витинанки оформляють як картини і прикрашають ними інтер'єри осель та офісів.

ВІД СПОГЛЯДАННЯ - ДО НАТХНЕННЯ Й ТВОРЧОСТІ

Можна стверджувати, що саме таким був шлях Сніжани Король до захоплення художнім витинанням.

— Витинанки висіли в кімнаті училища, де я навчалась. Роздивлялась їх. Зацікавилась. Торік була верховницею в "Пласті" і мені треба було провести вмілість з витинанок. Довелося спершу самій спробувати зробити витинанку. Вийшло. Далі цього навчала дітей, — згадує умілиця. — Потім я побачила авторські витинанки мисткині з Львова Дарії Альошкі-

ної. Рукотвори цієї майстрині надихнули мене серйозніше зайнятися цим мистецтвом. Зрозуміла: все, не робити цього просто не можна.

Перших два тижні різала день у день. Аж до того, що потім зо два місяці не відчувала вказівного пальця — натисла його ножицями...

Зате з-під руки Сніжани Вікторівни народилися чудові витинанки. Спочатку окремі, згодом і кілька тематичних циклів таких робіт. Перший з них — "Різдвяний" — створила вона для Здовбицької публічної бібліотеки якраз у пору наближення періоду різдвяних свят.

— Хотіла прикрасити до

Різдва вікна у нашій сільській бібліотеці. Стоїть вона навпроти храму, то навіть десь і символічно вийшло, — згадує майстриня.

Потому працювала вже над "Пасхальним" циклом, добірками витинанок — до Івана Купала, весільної тематики.

— Буває, що й ніч не спиш, як задумаєш собі якусь нову роботу. Обдумуєш, плануєш.

буєш. У цьому виді творчості точно не обійтися без хисту до малювання, розвинутого просторового мислення, високого художнього смаку, акуратності й терпіння, вміння по-особливому бачити доволі широкій світ, фантазувати. Бо усе це — кроки до особливого моменту, коли завдяки твоїм старанням на звичайнісінькому папері розквітають дивовижні квіти, постають незвичні дерева й трави, з'являються милі тваринки, в'ються прегарні узорчи злітають в небеса ангелики. До магічного, за словами нашої талановитої землячки, моменту, коли розгортаєш складений аркуш з витинанкою, бо "ніколи стовідсотково не знаєш, яким буде результат твоєї праці".

Наразі Сніжана Вікторівна обдумує свої свої творчі плани. Їх не розкриває. Лишень зазначає, що у художньому витинанні хотіла б попрацювати з папером значно більшого формату, мріє створити дещо масштабніші роботи.

Ми ж маємо чудову нагоду помилуватися авторськими витинанками Сніжани Король — завітати на виставку, що до середини серпня діятиме у Здовбицькій публічній бібліотеці.

Ольга ЯКУБЧИК.

На фото: Сніжана КОРОЛЬ та авторські витинанки умілиці.

Фото автора.

